

entre St. Esteve de Llitera i Tamarit (X. Terrado).

ORRIOLS llog. agr Gironès agre. a Bàscara. del diminutiu HORREOLIS. *Pron.*: *urriòls* a Bàscara, Casac. 1920, i a Vilamarí (XXII, 149.22).

MENCIONS ANT. 922: *Oriolis* (*Cat.Car.* II 150.3). 984: cit. junt amb *Daró*. 1098: *Uriols* (*BANL* III, 553). 1194: *Orriols* (*Anal.S.Tarrac.* IV 385). 1207: *Orriols* (Hinojosa, *Reg.Señ.Cat.*, p.186). 1359: *castell d'Orriols* (*CoDoACA* XII, 106, 93). És arbitrari i sense base fonètica suposar que vingui del NP AUREOLUS com vol Aebischer, *Top.* 28.

També en altres diminutius: *L'Orriot* pda. en el Canigó, a l'esq. de Balig (XXVI, 154.8, 11x54). I més sovint *l'Orriet*, com a Angostrina (XXIII, 104.17).

A la Vall de Boí, hi ha raons per dubtar d'aquesta explicació: d'una banda la gran extensió d'aquest paratge de la ribera de St. Nicolau: vasta extensió planera de pasturatges, que s'estén per la dreta del riu, quasi des de Liebreta cap a la Canal de l'Estallo i la Pleta Llarga [de...;Lairissa?] (10-VII-1972), i també es anòma la pron. *l'ofoyét* que denota una formació antiga, a base d' *orreet (amb assim. *o-e- > o-o-*) partint de la Ē llatina d'HORRĒUM, i com que no hi ha *-et* diminutiu en llatí, junt amb l'extensió, ens fa comprendre que es tracta d'un col·lectiu en -ETUM; aquest *HORREETUM va contraure les dues EE en un altre lloc, donant *Orret* (prop d'Erta i al peu de la Pica Cerví) que ja apareix com *Orreto* en un doc. de 1027 (SerranoS., *NHRbg.* 442).

Com que hi ha una-T- intervocàlica sonoritzable podem explicar el nom de la Font d'*Orriadell*^a que era a la vall de Prats de Molló, segons un doc. de 1305, dissimilació d'*Orriedell*. Un altre col·lectiu «*Ipso Orrials*» (bis) situat a l'Alt Urgellet, prop de Civis segons un doc. de 1084 (Arx. d'Organyà, *BABL* VIII 532).

Entre Fraga, Mequinensa i Casp hi ha la gran clotada de *Valdúrios*, que m'hi indicaren en les enquestes; Pita Mercé *Argensola* v, 329 escriu *Valdúrrios* (igual, p.335), amb *rr* doble que deu ser la forma antiga, avui reduïda, com en *barrijo* (> *bárjo*) *Buriana, sària*. Ve de VALLE DE HORREOS, amb metafonia; en efecte els de Mequinensa li deien *Valldorrera*, afl. de l'Ebre que hi desemboca poc més avall de la vila de Tusquets, *Mem.Ass.Cat.Exc.Ci.* VII, 82): derivat (VALLIS) *HORRE-ARIA. Un derivat semblant, de fonètica i zona també mossàrab: mas de *Orrero* (aquest nom és més conegut com a cognom, no sé d'on), a la Vall d'Alba (XXVI, 164.19).

Amb la mateixa simplificació de RR que *Valldúrios*: Cabecet d'*Úrios* te. Onil (XXXV, 173.17) i no lluny d'allí Font d'*Úrios* te. Vila Joiosa (XXXV, 124.10).

En fi hi ha un derivat ben mossàrab a l'extrem Migjorn: Barranquet de *Urrelis* a Orxeta (XXXV, 97.25). Podem explicar-nos-el com reducció d'*Urrjelis*, par-

tint de l'abl.-loc. plural HORREOLIS, car davant palatal hi havia diftongació en mossàrab, tal com en aragones i cat. preliterari.

Ôrries 'ouvelles que es deixen munyir', en definitiu també deriv. d'*orri* (*DECat.* VI, 121a39-42) ha donat també algun NL *plá de las Ôrries*, a l'alta vall del Tec, te. La Presta (XXIV, 82).

¹ «De collo de Solana ad fontem de *Orriadell* et ad caput inferius de artiga de *Auriob* *Llibre Roig*, f 80v^o.

Orrit, V. *Durro Orsafava*, V. *Utxafava*

ORTIGA i altres NLL que provenen del llatí URTICA (*DECat.* VI, 127a55-129b12)

Torretes d'Ortiga, mas, a Penàguila (XXXV, 45.24).

Cala de ses Ortigues, a la costa occidental de Mallorca, dins el terme d'Andratx.

Ortigós, poblet agre. al municipi de la Bisbal de Penedès.

Doc. Ant.: 1011: *Urtigos* (*Cart. St. Cugat* II, 77).

Ortigosa, també degué ser NL d'un carrer ja antic a Barcelona, barri de Sant. Pere. I cogn. mall. val. (*AlcM*).

Barranquet de les Ortigoles, a la Pobla de Benifassà (XXVII, 131.10).

Els següents parteixen de la variant *URDICA (d'on també, roms. *urzicã* i mossàr. *urðika* [S.XI], cat. dial. *ordica*, que en català és pròpia de tot el cat. occidental pirinenc (*DECat.* VI 101b, 27-52) i de l'alt Aragó.

Ordisedo, boixiguer, a Les Pauils on Coromines oí *ordisêdo* (XIX, 110) (cal tenir en compte que Les Pauils és en zona de parlar apitxat). Prové del col·lectiu URTICETUM.

Vall d'Ordigues, prop de Sant Llorenç de Morunys (*DECat.* VI, 128a48-50).

Canal de l'Ordiguer, prop de Villec (*DECat.* VI, 128a50-51).

Els següents amb transposició o repercussió de la *r*.

Barranc d'Odrigues, a Barxeta. Probablement forma mossàrab (*DECat.* VI, 127b37-38).

Còrrec de les Otrigues, a Saorra (Coromines, 1960).

Fontanal de les Otrigues, a Ralleu (Cor., 1953). *Jaça de les Otrigues*, a Er. J.F.C.

Ortone, V. *Hortons*.

ORXETA

Poble de la Marina valenciana, 8 k. terra endins de la Vila Joiosa, a més de mig camí de Dènia a Alacant.